

NEKROLOG

IVER P. IVERSEN

24. august 1884 — 17. januar 1968

I forsommeren 1909 var jeg kommet i en tilsyneladende tvangssituation, idet jeg på Island måtte finde frem til en maskinmester og altmuligmand, der omgående ville følge mig, evt. også som ledsager på en lang slæderejse til det nordligste Østgrønland.

Chancerne for at finde en sådan mand var dog meget ringe, men ombord på det på Island stationerede danske inspektionsskib fandt jeg dog den mand, jeg søgte, en ung maskinmester fra Varde-egnen, Iver P. Iversen, der uden et øjeblik tøven sagde ja til mit forslag om at følge mig til Østgrønland. Han tog dog det forbehold, at omend jeg trygt kunne stole på hans loyalitet som en villig og trofast ledsager, måtte han dog oplyse mig om, at han ikke havde noget som helst kendskab til grønlandske forhold. Han ville dog meget gerne lære noget nyt, og da han også havde hørt, at man på Grønland brugte hunde som trækdyr, så ville han dog fortælle mig, at han altid havde været meget glad for hunde, og dette kunne måske fremhæves som en slags anbefaling for ham som eventuel deltager i rejser med hundeslæder.

Sagen blev ordnet på et par timer, og vi afsejlede til Østgrønland, hvor skibet omgående blev lagt i vinterkvarter, og vi gjorde klar til en efterårsrejse nordover til Clavering øen.

Iversens pligter som maskinmester var således slut indtil næste sommer, og hans interesse for at deltage i slæderejser var så åbenlys, at jeg spurgte ham, om han havde lyst til at prøve at køre med hundeslæde? Hans reaktion var omgående og positiv, og jeg var glad for tilsagnet, da vi faktisk manglede en trediemand på slædeholdet for hurtigst muligt at gennemføre rejsen. Og godt var det, at den stærke Iversen kom med på turen, der blev meget længere og strengere end ventet.

Vi kom tilbage til vinterkvarteret umiddelbart inden jul, og så streng havde slæderejser været,

Iver P. Iversen.

at vi mistede 26 hunde som følge af sult og overanstrengelse, og vor trediemand på rejsen fik så svære forfrysninger i fødderne, at han umuligt kunne deltage i den kommende lange slæderejse nordover indlandsisen til Danmarksfjorden.

Iversen havde heldigvis nu vist sine evner som slædekører, og en solklar forårmorgen kunne han ikke modstå fristelsen til igen, og på trods af efterårets bitre erfaringer, at følge mig på den nye og længere slæderejse over den isnende kolde ind-

landsis til Danmarksfjorden, hvor vi håbede at finde – og fandt – nogle efterretninger om Mylius Erichsen og hans kammeraters resultater og skæbne.

Iversens tilbud om selvanden at følge mig nord- over blev modtaget med glæde, og på den lange og meget prøvende slæderejse fik jeg rig lejlighed til at vurdere hans næsten overmenneskelige loyalitet og trofasthed, da han på denne rejse til Danmarksfjorden blev sat på den hårdest tænkelige prøve som rejsende i Polar-ødet.

Iversen holdt så sandt sit ord, omend vi kom ind i alle de vanskeligheder og farer, der kan true og kue slædefolk i de øde grønlandske egne – vore hunde brød sammen under de hårde vilkår, vi måtte overvinde i håb om at komme frem til trygge områder, og nogle måtte skydes eller døde af udmattelse og blev ædt af de endnu overlevende hunde, som vi lod leve længst muligt, for at Iversen og jeg kunne opretholde livet endnu i nogle dage ved at spise kødet af vore sidste hunde.

Det var tungt for Iversen og mig at være kommet til den yderlighed, men forholdene og selvo-pholdelsesdriften tvang os til at fortsætte på trods af, at sommervarmen smeltede sneen på land og is, skabte rivende floder af iskoldt vand, og ofte måtte vi benytte isflager som utrygge færger over åbent og bundløst hav. Sulten hærgede os, da det sidste af vor medbragte proviant slap op, og stadig var vort jagtudbytte begrænset til nogle få ryster og en hare i ny og næ. Og sælerne, som vi havde sat vor lid til, var endnu ikke fede nok til at kunne flyde, når vi havde ramt dem.

Til slut måtte vi efterlade de ubrugelige og overflødige slæder, telt og soveposer for ved en sidste kraftanstrengelse om muligt at nå frem til en lille hytte langt sydover på kysten, inden solen gik i vinterhi indtil næste år.

Alt, hvad vi havde stolet på, at naturen ville hjælpe os med, havde sammensvoret sig imod os,

men aldrig kom der et beklagende ord over Iversens læber, han opfyldte helt og holdent sit løfte til mig, da han i sin tid gav mig tilsagn om at følge mig, hvor hårdt det så end ville blive.

Vi nåede dog omsider hytten, hvori en amerikansk ekspedition for ti år siden havde bortstuvet konserves og petroleumduftende beskjøter, spiselige vel nok, men ikke attråværdige. Sulten mand kan dog ikke vrage, han spiser, hvad der er spiseligt, fremfor at dø af sult, og Iversen var stadig den gode ven og kammerat, der ejheller under disse forhold fandt anledning til at klage – vi havde dog stadig livet i behold og fik ved forårstid lidt jagtudbytte af hare, fugl og endog en bjørn. Og vor glæde og taknemlighed var stor.

Så kom da endelig den dag, vi havde haft i tankerne under vor lange 29 måneders robinsonade. Vi hørte stemmer udenfor vor hytte, og da vi sparkede døren åben, stod der seks mand udenfor hytten og så med undren og med nogen ængstelse på de to vildmænd, der havde været alene i ødemarken næsten halvtredie år, og som vel nok forlængst var opgivet af slægt og venner, vel også af myndighederne, der dog havde udsat en præmie på 10.000 kr. til dem, der kunne bringe oplysninger om vor skæbne, levende eller døde.

For Iver P. Iversen og mig var befrielsesstunden fantastisk, næsten lammende, men vi kom tilbage til den glade virkelighed, da vi nogle minutter efter de fremmedes ankomst gik sammen bag en stor sten, hvorfra vi så det trygge skib, vore længsers mål. Og vi gav hinanden et varmt håndslag på aldrig at glemme vort fantastiske gode kammeratskab, og Iversen sagde til mig: Nu har jeg holdt mit løfte til dig, og tak skal du have for turen!

Jeg takkede ham for al hans hjælp og tålmodighed, og jeg takker ham endnu efter tres års forløb!

Han var en fantastisk god kammerat, en hædersmand, der nu er død.

Æret være hans minde.

Ejnar Mikkelsen.